

12.08.2015

POL-2015-8436

Valtiovarainministeriö

Valtiovarainministeriön lausuntopyyntö 22.6.2015 hallituksen esityksestä laiksi väliaikaisesta menettelystä verotuksen oika

Poliisihallituksen lausunto

Valtiovarainministeriö on pyytänyt Poliisihallitukselta lausuntoa valmistelemaan luonnoksesta hallituksen esitykseksi laista väliaikaisesta menettelystä verotuksen oikaisemiseksi ja rikosprosessin estämiseksi omaaloitteisesti annettujen tietojen perusteella. Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki, joka sisältäisi niin sanottua tehokasta katumista verotuksessa koskevat säännökset. Lain mukaan luonnollinen henkilö tai kotimainen kuolinpesä välttyisi verorikosoikeudellisilta seuraamuksilta ilmoittaessaan verohallinnolle omaaloitteisesti verotuksesta puuttuneita tuloverolain mukaan verotettavia tuloja tai perintö- ja lahjaverolain mukaan verotettavia varoja.

Poliisihallitus on pyytänyt esitysluonnoksesta lausuntoa poliisilaitoksilta ja Keskusrikospoliisilta. Lausunnon antaneet poliisiyksiköt pitivät lakiesitystä pääosin kannatettavana ja suhtautuivat siihen positiivisesti.

Poliisihallitus pitää kokonaisuutena hallituksen esitysluonnoksessa ehdotettuja säännöksiä kannatettavina. Rikosoikeudellinen prosessi on pitkäkestoinen ja paljon resursseja vaativa. Ehdotetun lain myötä valtio saisi verotuloja todennäköisesti tehokkaammin kuin rikosoikeudellisin keinoin. Näin on tapahtunut esimerkiksi Ruotsissa ja Norjassa, joissa vapaaehtoisista ilmoittamista on edistänyt osaltaan myös se, ettei veronkorotusta määrätä verolisäykselle.

Esitysluonnoksen mukaan ilmoittamisvelvollisuuden laiminlyöneen luonnollisen henkilön tai kotimaisen kuolinpesän tulisi esittää ilmoituksessaan omaaloitteisesti riittävä selvitys varojen alkuperästä. Poliisihallitus pitää tärkeänä varojen alkuperän selvittämisen velvollisuuden asettamista, ettei tehokasta katumista sovellettaisi tilanteisiin, joissa varat on hankittu rikollisella toiminnalla.

Esitysluonnoksen mukaan rikoslain 29 luvun 1-3 §:ssä ja perintökaaren 20 luvun 11 §:ssä tarkoitettua rikosasiassa, joka perustuu tämän lain nojalla ilmoitettujen tietojen aikaisempaan ilmoittamisvelvollisuuden laiminlyöntiin, jätetään ilmoitus tekemättä, esitutkinta toimittamatta ja syyte ajamatta sekä tuomioistuimien jättää asian tutkimatta niiden luonnollisten henkilöiden osalta, joiden verotus on tämän lain nojalla oikaistu tai jotka ovat vastuussa oikaisun johdosta määrätystä verosta. Rikoslain 29 luvun 1 §:n veropetoksen tekotapoja ovat 1) väärän tiedon antaminen veron määrittämiseen vaikuttavasta seikasta, 2) verotusta varten annetussa ilmoituksessa veron mää-

räämiseen vaikuttavan seikan salaaminen, 3) verotusta varten säädetyn velvollisuuden laiminlyönti veron välttämistarkoituksessa tai 4) muu petollinen menettely.

Esitysluonnoksen perusteella tehokas katuminen koskee nimenomaisesti passiivista veropetosta eli veropetossäännöksen tekotapaa, jossa verovelvollinen laiminlyö ilmoitusvelvollisuutensa (RL 29:1 §:n 3 kohta). Tehokasta katumista ei siten voisi lähtökohtaisesti soveltaa väärän tiedon antamiseen, salaamiseen taikka muuhun petolliseen menettelyyn. Voi kuitenkin syntyä tilanteita, joissa ulkomailla sijaitsevista tuloista verottajalle ilmoittamatta jättämistä voidaan pitää salaamisena tai verovelvollinen on antanut väärän tiedon ja haluaa myöhemmin oikaista antamansa väärän tiedon tehokkaan katumisen avulla. Poliisihallituksen näkemyksen mukaan kaikkien tekotapojen määrittäminen selkeästi tehokkaan katumisen menettelyn piiriin tai sen ulkopuolelle vähentäisi mahdollisia tulkintatilanteita käytännössä.

Poliisihallitus kiinnittää huomiota myös siihen, mikä vaikutus lakiesityksellä on oikeushenkilöiden verotukseen ja sitä kautta mahdollisesti poliisin toimintaan. Esityksen mukaan rikosoikeudellista suojaa saavat luonnolliset henkilöt omassa verotuksessaan. Esityksen mukaan luonnollisten henkilöiden pitäisi kertoa, mistä ilmoitettu tulo on peräisin. Lakiesityksessä ei kuitenkaan oteta kantaa, miten suhtaudutaan tapauksiin, joissa luonnollinen henkilö ilmoittaa saaneensa aiemmin salaamansa tulot oikeushenkilöltä. On ilmeistä, että tällöin myös oikeushenkilön toiminnassa on syyllistytty rikolliseen menettelyyn. Johtaako luonnollisen henkilön ilmoitus näin ollen oikeushenkilön osalta tehtävään mahdolliseen verotarkastukseen ja rikosilmoituksen laatimiseen oikeushenkilön osalta? On myös huomioitava, että oikeushenkilön toiminnasta vastaava saattaa olla sama henkilö, joka on ilmoittanut salatuista tuloista tehokkaan katumisen toivossa. Poliisihallituksen näkemyksen mukaan lakiesityksessä jää jossain määrin avoimeksi se, joutuuko ilmoittaja tällaisessa tapauksessa kuitenkin rikosoikeudelliseen vastuuseen oikeushenkilön toimessa tehdystä veropetoksesta.

Poliisihallitus kiinnittää lisäksi huomiota lakiesityksen 4 §:ssä säädettyyn veronkorotukseen. Esityksen mukaan: "Veronkorotus voisi olla monessa tapauksessa hieman alhaisempi kuin mitä verotuskäytännössä on Verohallinnon yhtenäistämishojien perusteella määrätty. Koska lain tavoitteena on kannustaa ihmisiä itse ilmoittamaan aikaisemmin salaamansa tulot, voidaan hieman alhaisempaa veronkorotusta pitää kuitenkin perusteltuna."

Lakiehdotuksen 4 §:n mukaan veronkorotus on 3 prosenttia lisätyn verotettavan tulon määrästä. Siltä osin kun verotettava tulo ylittää 100 000 euroa on veronkorotus 5 prosenttia. Lakiehdotuksessa esitetty tarkoittaa merkittävää poikkeusta normaalitilanteeseen, jolloin veronkorotusta voidaan verotusmenettelystä annetun lain 32 §:n perusteella määrätä maksimissaan 30 prosenttia lain.

Uuden lain tavoitteena on kannustaa ihmisiä ilmoittamaan aiemmin salaamansa tulot, jotta he välttyisivät rikosoikeudellisilta seuraamuksilta. Poliisihallitus esittääkin harkittavaksi, onko perusteltua, että myös veronkorotusta alennetaan merkittävästi siitä, mitä se yhtenäistämishojien mukaan pitäisi olla. Lähtökohtana tulee olla kansalaisten yhdenvertainen kohtelu. Hallituksen esityksessä veronkorotuksen osalta lausuttu saattaa Poliisihallituk-

sen näkemyksen mukaan olla ongelmallinen yhdenvertaisuuden vaatimuksen osalta.

Poliisijohtajan sijainen
Poliisiylitarkastaja Heikki Lausmaa

Poliisitarkastaja Tommi Reen

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu Aspo-asianhallintajärjestelmässä. Poliisihallitus 12.08.2015 klo 14.48. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.

Tiedoksi

poliisiylijohtaja Seppo Kolehmainen
poliisitarkastaja Tarmo Lamminaho